

به نام خدا

عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش

مؤلفین:

دکتر رضا حسینی - دکتر پیمان اخوان

دکتر محمد ابراهیم سجفی

سرشناسه	:	حسنوی، رضا، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدید آور	:	عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش / مؤلفین رضا حسنوی، پیمان اخوان، محمد ابراهیم سنجقی
مشخصات نشر	:	تهران: آتی نگار، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	:	۱۵۲ ص: مصور، جدول.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۶۰۰۴-۰۴-۴
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
موضوع	:	مدیریت دانش
شناسه افزوده	:	اخوان، پیمان
شناسه افزوده	:	سنجقی، محمد ابراهیم، ۱۳۲۹ -
رده بندی کنگره	:	۱۳۸۹ ع۹ ح۵۳ / ۲ / HD۲
رده بندی دیویی	:	۶۵۸ / ۴۰۳۸
شماره کتاب شناسی ملی	:	۲۱۲۷۴۷۴

انتشارات آتی نگار

عنوان: عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش
 مؤلفین: رضا حسنوی، پیمان اخوان، محمد ابراهیم سنجقی
 ناشر: آتی نگار
 تیراژ: ۱۰۰۰
 حروف چینی و صفحه آرایی: همتا بیداریان
 طراح جلد: کانون تبلیغات فردای روشن (تلفن: ۷۷۶۱۵۰۶۱-۲)
 لیتوگرافی، چاپخانه و صحافی: امیر نقش (تلفن: ۶۶۹۳۷۰۶۰)
 چاپ اول: پاییز ۱۳۸۹
 قیمت: ۴۰,۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۰۴-۰۴-۴
 تلفن مرکز پخش: ۶۶۵۶۵۳۳۶-۸
 آدرس: تهران- خیابان جمالزاده جنوبی- روبه روی کوچه رشتچی- پلاک ۱۴۴- واحد ۵

www.ati-negar.com

(هرگونه کپی و نسخه برداری از مطالب این کتاب ممنوع می باشد).

فهرست مطالب

مقدمه

فصل اول: دانش: ماهیت، سلسله مراتب و انواع آن

- ۹ ۱-۱ مدیریت دانش در یک نگاه اجمالی
- ۱۱ ۱-۱-۱ آغاز مدیریت دانش
- ۱۳ ۱-۱-۲ دانش، پنهان اما تعیین کننده
- ۱۶ ۱-۲ دانش
- ۱۶ ۱-۲-۱ سلسله مراتب دانش
- ۱۸ ۱-۲-۲ ارتباط داده، اطلاعات و دانش
- ۱۹ ۱-۲-۳ دانش سازمانی چیست؟
- ۲۱ ۱-۲-۴ ماهیت دانش از منظر روابط اجتماعی و اجتماعات کاری
- ۲۲ ۱-۲-۵ انواع دانش
- ۲۵ ۱-۲-۶ ارتباط دانش صریح و ضمنی در مدیریت دانش

فصل دوم: مدیریت دانش

- ۲۷ ۲-۱ تعریف مدیریت دانش
- ۲۹ ۲-۲ تفاوت مدیریت دانش با مدیریت اطلاعات
- ۳۱ ۲-۳ فعالیت‌های کلیدی مدیریت دانش
- ۳۷ ۲-۴ راهبردهای مدیریت دانش
- ۳۷ ۲-۴-۱ مدل‌های راهبردی
- ۴۰ ۲-۴-۲ پرسش‌های راهبردی

۴۱	۲-۴-۳ توصیه‌های راهبردی
۴۳	۲-۵ کارکردهای مدیریت دانش در سازمان
۴۴	۲-۵-۱ مشتری مداری
۴۷	۲-۵-۲ یادگیری سازمانی
۴۹	۲-۵-۳ افزایش کارایی سازمانی
۵۰	۲-۵-۴ خلاقیت
۵۱	۲-۵-۵ تصمیم‌گیری به موقع، دقیق و هوشمندانه
۵۲	۲-۵-۶ راهبرد بازطراحی فرآیندهای سازمانی
۵۳	۲-۵-۷ تبدیل دانش پنهان به دانش آشکار
۵۴	۲-۵-۸ تولید دانش جدید

فصل سوم: اجرای موفق مدیریت دانش در سازمان‌ها

۵۷	۳-۱ بسترهای مورد نیاز برای اجرای موفق مدیریت دانش در سازمان
۶۱	۳-۲ فرهنگ سازمانی
۶۴	۳-۳ رهبری سازمانی
۶۵	۳-۳-۱ نقش و کارکرد رهبری
۶۶	۳-۳-۲ مهارت‌های ضروری رهبری دانش
۶۸	۳-۴ توجه به افراد
۶۹	۳-۵ سواد اطلاعاتی
۷۰	۳-۵-۱ مهارت‌های سواد اطلاعاتی
۷۰	۳-۵-۲ انواع سواد اطلاعاتی
۷۱	۳-۶ محیط خارجی
۷۲	۳-۷ فناوری اطلاعات و مدیریت دانش

فصل چهارم: مدیریت دانش در سازمان‌های تحقیقاتی- دانشگاهی

۷۷	۴-۱ سرمایه‌های فکری در مراکز تحقیقاتی - دانشگاهی
۸۱	۴-۲ ساختار سرمایه فکری و دانشی یک دانشگاه نوآور
۸۳	۴-۳ ایجاد یک نظام دانشگاهی مبتنی بر مدیریت دانش
۸۳	۴-۴ ضرورت ایجاد رشته مدیریت دانش
۸۵	۴-۵ چهار ستون اصلی مدیریت دانش

فصل پنجم: عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش در سازمان‌های دانش محور

- ۵-۱ عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش ۹۱
- ۵-۲ مؤلفه‌های اصلی سازمان‌های دانش محور ۹۶
- ۵-۲-۱ عملکرد: اشتراک، بکارگیری و خلق دانش ۹۷
- ۵-۲-۲ جایگاه: مرزهای دانش ۹۸
- ۵-۲-۳ هدف: راهبرد دانش ۹۸
- ۵-۲-۴ دیدگاه: دیدگاه دانش ۹۸
- ۵-۳ ایجاد یک سازمان دانش محور ۱۰۰
- ۵-۳-۱ توسعه توانایی شخصی در نسل آینده رهبران ۱۰۰
- ۵-۳-۲ ایجاد محیطی برای یادگیری ۱۰۱
- ۵-۳-۳ طراحی ساختارهای اجتماعی ۱۰۲
- ۵-۳-۴ ایجاد آزادی برای تغییر ۱۰۲
- ۵-۳-۵ ایجاد حس مشترک ۱۰۲
- ۵-۴ مدیریت دانش راهبردی ۱۰۲
- ۵-۴-۱ نقش راهبرد در مدیریت دانش ۱۰۳
- ۵-۴-۲ رهنمودهایی برای توسعه راهبرد دانش ۱۰۴
- ۵-۴-۳ رابطه بین مدیریت راهبردی و مدیریت دانش راهبردی ۱۰۵

فصل ششم: الگوی مدیریت دانش در مراکز تحقیقاتی- دانشگاهی کشور

- ۶-۱ مطالعه موردی: شناسایی عوامل کلیدی موفقیت در مراکز تحقیقاتی - دانشگاهی کشور ۱۱۷
- ۶-۲ راهکارها و اقدامات پیشنهادی برای مدیریت دانش مراکز تحقیقاتی مبتنی بر عوامل کلیدی موفقیت ۱۲۰
- ۶-۳ الگوی پیشنهادی مدیریت دانش مراکز تحقیقاتی مبتنی بر عوامل کلیدی موفقیت ۱۳۱

مقدمه کتاب

تحولات شگفت‌انگیز اخیر در فناوری‌های نرم^۱ و سخت موجب شده است تا حرکت جامعه بشری به سمت "جامعه دانش محور" سرعت بگیرد تا حدی که تمام ابعاد توسعه بشر امروز با صفت "دانش محور" مزین شود. عباراتی نظیر "اقتصاد دانش محور"، "اقتصاد خدمات فکری"، "عصر اطلاعات و دانش"، و "توسعه دانایی محور" همگی دلالت بر این موضوع دارند که دانش منبع اساسی قدرت بوده و کسب اقتدار در جهان امروز مرهون تولید علم و دانش و مدیریت آن است.

هم اکنون مدیریت دانش محور فعالیت‌های مدیریت در محیط شدیداً متغیر است. تغییرات در محیط بیرونی در ابعاد گوناگون و با گام‌های سریع رخ می‌دهد. اشکال جدید رقابت، جهانی‌سازی بازارها و زنجیره‌های تأمین، جهش‌های فناوریانه، ظهور صنایع جدید، گرایش‌ات جمعیتی، تغییرات در نیروی کار، و بازی‌های قدرت در جغرافیای سیاسی از جمله این تغییرات هستند. تغییرات فراگیر در محیط خارجی، تغییر دائمی و سریع در سازمان را تقاضا می‌کند. مدیریت باید به این تغییرات پاسخ دهد و با این دو گزینه اجباری مواجه شود: تغییر کند یا نابود شود. این تأکید روی تغییر، مدیریت دانش را در قلب فعالیت‌هایی قرار می‌دهد که باید با محیط شدیداً متغیر امروزی سازگار باشند. مشخصه منحصر به فرد دانش به عنوان یک منبع در این واقعیت نهفته است که به محض خلق شدن کهنه می‌شود. از این رو، دانش جدید باید بطور دائم خلق گردد تا سازمان در محیط رقابتی امروز ادامه حیات داشته باشد.

در این میان، سازمان‌های دانشی همچون دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی مرتبط با آنها نیازمندند تا در این محیط متلاطم با بکارگیری ابزار مدیریت دانش به نوآوری‌های صنعتی کمک نمایند. این نهادهای دانشی، در راستای تحقق هدف مذکور با انبوهی از موضوعات مدیریت دانش مواجه‌اند که باید آنها را مورد توجه و پردازش قرار دهند. برخی از این موضوعات به شرح ذیل می‌باشند:

۱- توجه به دارائی‌های دانشی به عنوان دارائی‌های راهبردی

۲- سازماندهی منابع دانشی

۳- شناسائی عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش

۴- جهت‌گیری‌های فناوریانه یا رقابتی در مدیریت دانش

۵- مدیریت منابع انسانی با رویکرد مدیریت دانش

۶- نقشه دانش و حافظه سازمانی

۷- دانش نهفته در سازمان

۸- فرهنگ سازمانی و نقش آن در مدیریت دانش

۹- محدود کننده‌ها و تواناسازهای مدیریت دانش

۱۰- فناوری‌های سخت افزاری حامی مدیریت دانش

۱۱- ارزیابی ارزش سرمایه‌گذاری در مدیریت دانش

موارد فوق مؤید آن است که حجم انبوهی از فعالیت‌ها در حوزه مدیریت دانش نهادهای دانشی همچون دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی وجود دارد که مسائل کلیدی آنها می‌باشند.

این کتاب با استفاده از ادبیات مدیریت دانش و به پستوانه فعالیت‌های تحقیقاتی انجام شده در طی سال‌های اخیر، تلاش دارد تا با معرفی عوامل کلیدی مؤثر بر موفقیت مدیریت دانش در سازمان‌ها، آنها را در پردازش موضوعات فوق و توسعه مدیریت دانش در عرصه‌های سازمانی کمک نماید.

همچنین به منظور کاربردی نمودن مندرجات این نوشتار، نتایج مطالعه موردی تعدادی مراکز تحقیقاتی دانشگاهی از منظر عوامل کلیدی موفقیت مدیریت دانش نیز در فصل جداگانه‌ای به رشته تحریر آمده است.

بدون تردید رهیافت‌های این کتاب آموزه‌های گرانقدری را برای غنا بخشیدن به اندوخته‌های نظری و بهبود رویکردهای عملی در اختیار مدیران اجرایی سازمان‌های دانش محور قرار داده، چارچوب مناسبی را برای سامان بخشیدن به رویه‌های مدیریت دانش پیش‌روی می‌نهد.